

Van Freya tot de PS: veel spanningen tussen politiek en pers
Buiten- en binnenlandse alarmkreten over arbeidsstatuten journalist
Tessa Vermeiren kan de uitgevers soms moeilijk volgen

En verder:

*het Arbitragehof over de Bronnenwet, Peter Maenhoutd
over persfotografie, Ivan Declercq en Ann Driessen over de waarde
van een freelancer, en ZAK over voetbalverslaggeving op het WK*

BELGIE-BELGIQUE

PB

8900 IEPER I

3/8/36

afgiftekantoor Ieper

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

22 juni 2006 - nummer 93 - Verschijnt maandelijks - v.u. pol deltour, IPC, résidence palace blok C - wetstraat 155 1040 Brussel

juni
2006

INHOUD

UIT DE VVJ	3
ACTUEEL	
Minister dient klacht in tegen columnist	4
IFJ en ILO klagen ontwaarding journalistenstatuten aan	5
En ook Lode Verschingel van LBC klaagt zijn nood	6
Arbitragehof breidt bronnenbescherming nog uit	7
Gazet van Antwerpen laat alloctonen krant lezen	7
SCHEEF BEKEKEN	5
FORUM	
Pers en politiek in woelige wateren	8
MENS ACHTER HET NIEUWS	
Peter Maenhoudt vraagt respect voor persfotografie	9
SERVICE	
Hoeveel ben je als freelancer waard?	10-11
Boeken	12
Goed gelinkt	12
Techno	13
Vraag & antwoord	17
Oproep Noord-Zuid persprijs Vlaamse Gemeenschap	20
ICONEN VAN DE VLAAMSE JOURNALISTIEK	
Tessa Vermeiren kan de uitgevers soms moeilijk volgen	14-15-16
LEZERS	
Bloggers dwingen Het Laatste Nieuws tot mea culpa	17
Is de toekomst aan de videojournalistiek?	17
DE DEADLINE VOORBIJ	
Maak dan zelf uw gazet	18
ONDER EMBARGO	19

De Journalist

Uit de VVJ

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
BEROEPSJOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be
Luc STANDAERT

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Kim DUCHATEAU
Marleen SLUYDTS
Johan VAN CUTSEM
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
PHOTO NEWS
ZAK

REDACTIESECRETARIAAT

Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

PUBLICITEITSREGIE

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Drukkerij Deman NV
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18

TEGEN DE VERSCHRALING

De mediasector liet zich de voorbije weken weer opvallen door opvallende verschuivingen. De VMMA zit duidelijk in een krimpscenario, en schrapt een van de spraakmakendste politieke praatprogramma's van de voorbije jaren: Polspoel & Desmet. Een verarming voor de journalistiek is dat, én voor VTM. Want ook een commerciële zender heeft als opdracht de kijker grondig en goed te informeren. Een nieuwsuitzending alleen volstaat niet.

Politieke discussieprogramma's zullen nooit kijkcijferkanonnen worden. Maar het blijft wel een uitdaging om zoveel mogelijk mensen te verleiden om toch te kijken. Om maatschappelijk bij te blijven is de Vlaamse kijker nu uitsluitend aangewezen op de openbare omroep. Ongevraagd krijgt de VRT op die manier een nieuw monopolie. En dat is voor niemand goed.

Die verschraling van het aanbod is ook merkbaar bij *De Tijd*, waar de politieke verslaggeving verbannen is naar de binnenbladzijden. Buiten af en toe een groot verhaal is er alleen nog plaats voor liefst zo kort mogelijke berichtjes.

Maar ook voor de VRT zijn er schrale tijden in aantocht, nu de omroep het met een beperkter budget dan vroeger moet rooien. Tony Mary mag z'n digitale dromen opbergen. De belastingbetaler lijkt niet geneigd hem daarin te volgen. Vraag is wie dan wel de digitale revolutie in Vlaanderen zal doorzetten. De commerciële omroepen hebben er het geld niet voor. De openbare omroep krijgt er het geld niet voor...

Ondertussen is het incident tussen SP.A-boegbeeld Freya Van den Bossche en *Knack* pijnlijk geworden. Pijnlijk voor haar en pijnlijk voor het weekblad. Wat begonnen is als satire, eindigt in bloedige ernst met een klacht wegens laster en eerroof. Niemand zal ontkennen dat er al eens mag gelachen worden, desnoods met dingen die niet waar zijn. Maar er zijn grenzen aan alles. Dat heeft de discussie over de cartoons van de profeet Mohammed ook aangetoond.

Als een weekblad in alle ernst gaat beweren dat er toch iets aan de hand is, verandert dat de situatie. Want de eerste journalistieke vuistregel luidt dat beweringen moeten gestaafd worden. Ofwel stop je dan met de hetze, ofwel leg je harde bewijzen op tafel. Als *Knack* dat niet kan zit het met een probleem. Persvrijheid is niet de vrijheid om zomaar om het even wat te kunnen zeggen, zeker niet als het over personen gaat. En in het andere geval zit Freya Van den Bossche met een probleem.

Pers en politiek leven altijd op gespannen voet en soms gaat het er hard aan toe. Dat neemt niet weg dat er geen respect kan zijn voor mekaar.

De uitval van PS-politicus Van Cauwenberghe tegen twee Franstalige vrouwelijke collega's is ontoelaatbaar. Toch zouden die twee collega's fier mogen zijn. De uitval – zelfs achter gesloten deuren – bewijst dat hun kritiek op het PS-apparaat juist was. Niet te lichtgeraakt reageren dus, gewoon onverstoort voortdoen.

Marc Van de Looverbosch

Foto: Johan Van Cutsem

'FREYA' DIENT KLACHT IN TEGEN KNACK

Pol Deltour

Het komt al eens meer voor dat een regerend politicus bij het gerecht klacht indient tegen een journalist. Paul Van den Boeynants (tegen diversen), Willy Claes (tegen Trends), Didier Reynders (tegen Ludwig Verduyn van De Morgen), Wivina Demeester (tegen Paul Keyzers): allen werkten hun frustraties over hen onwelgevallige berichtgeving voor een rechtbank uit. Zittend vice-premier Freya Van den Bossche (sp.a) heeft zich nu aan dat lijstje toegevoegd, met een klacht wegens laster tegen *Knack*-columnist Koen Meulenaere. Meulenaere suggereert al verscheidene weken na elkaar dat de minister haar licentiaatsscriptie in 1999 niét eigenhandig geschreven heeft. Die scriptie behandelde de benadering door kranten en magazines van de fameuze X-dossiers in de nasleep van de affaire-Dutroux.

In de veronderstelling dat de suggestie van Meulenaere blijkt te kloppen, is er voor de journalist niets aan de hand en zit 'Freya' met een probleem. Dat heeft intussen zelfs sp.a-voorzitter Johan Van de Lanotte laten verstaan. Maar zo blijkt dat Van den Bossche wel zelf de pen vasthield, dan kan Meulenaere zich aan een gepeperde rekening verwachten. Als columnist kan Koen Meulenaere zich natuurlijk beroepen op een maximale vrijheid aan expressie, die ook de vrijheid inhoudt om de grootste onzin de wereld in te sturen. Zoals de hofnarren van weleer het gunstregime genoten om erop los te fantaseren en hun vorsten voor rot te schelden. Toch is er meer aan de hand, want zowel Meulenaere zelf als directeur-hoofdredacteur Rik van Cauwelaert heeft de twijfels rond de authenticiteit van VdB's scriptie intussen met enig sérieux bevestigd, in enkele kranten en op de radio. *Knack* zette de integrale thesis van VdB bovendien op de website "om de lezers zelf te laten oordelen". Daarmee is de kwestie boven het format van een loutere column uitgestegen, en situeert ze zich op het niveau van echte berichtgeving. Aan berichtgeving worden traditioneel – door zowel het recht als de deontologie – hogere eisen inzake correctheid en betrouwbaarheid gesteld dan aan een column, 'editoriaal' of opiniestuk.

Een sleutelrol in het hele verhaal is hoe dan ook weggelegd voor de twee jaar geleden overleden *Knack*-reporter Frank De

Moor. De Moor volgde in de tweede helft van de jaren '90 de Dutroux- en X-affaires op de voet. Hij zat daarbij duidelijk op de lijn van de *disbelievers* – het kamp van speurders en ook verslaggevers die weigerden te geloven in het bestaan van georganiseerde netwerken van pedosexuelen en kindervervoerders zolang daar niet een minimum van formeel bewijs voor geleverd werd. In dat verband maakte De Moor ook meer dan eens het proces van de krant *De Morgen*, die op de *believers*lijn zat – en laat dat nu net ook de rode lijn zijn doorheen de licentiaatsscriptie van Freya Van den Bossche.

De vragen voor het komende gerechtelijke onderzoek en proces liggen dan ook voor de hand. Kreeg Van den Bossche van De Moor een pak nuttige documentatie die ze eigenhandig tot een scriptie verwerkte, was het De Moor die de pen vasthield, of ging het om een combinatie van beide? Beschikt *Knack* over min of meer harde bewijzen voor zijn stelling? En – niet onbelangrijk – komt de voorlegging van dat materiaal er dan niet op neer dat een rist vertrouwelijke informatiebronnen van Frank De Moor alsnog worden onthuld?

1.690 lezers mengen zich op Knacks weblog in 'Freya'-discussie

Knack publiceerde niet enkel de licentiaatsscriptie van Freya Van den Bossche integraal op haar website, ze koppelde er ook een discussieforum aan vast met als inzet: oordeel zelf of Freya dit nu echt schreef.

De weblog werd zaterdagavond weer afgesloten, en volgens de site zelf hadden op dat moment liefst 1.690 lezers zich in het debat gemengd. Feitelijk waren het er zelfs meer, maar enkele honderden inzendingen geraakten niet door de filter van de webredactie van *Knack.be*.

Opvallend was trouwens de scherpe polarisering tussen verdedigers van de minister en verdedigers van de redactie. Diverse tussenkomsten waren van een uiterst bedenkelijk niveau. Sommige inzendingen bevatten url's naar de op

internet obligate naaktfoto's.

"Ons grote probleem was dat men anoniem aan de discussie kon deelnemen", legt hoofdredacteur Karel Van den Broeck uit. "Die mogelijkheid is door sommigen duidelijk misbruikt. We hebben geprobeerd om alles zo goed mogelijk te monitoren, maar voor de toekomst is duidelijk dat we ons softwareprogramma aanpassen zodat anoniem bloggen niet langer kan."

Ondertussen rees ook de vraag of een licentiaatsscriptie zomaar publiek kan worden gemaakt, zonder de toestemming van de auteur? De academische wereld is formeel: het kan niet. Hoe dan ook haalde *Knack* de tekst intussen van het net. Overigens publiceerde ook *De Standaard online* het werk. (PD)

JONGER, TIJDELIJK EN SLECHT BETAALD

Ivan Declercq

De kwaliteit van de media gaat erop achteruit doordat almaar vaker ervaren journalisten worden vervangen door jonge afgestudeerden die met tijdelijke contracten en tegen lage lonen aan het werk worden gezet. Dat blijkt uit een rapport van de Internationale Federatie van Journalisten (IFJ).

De IFJ heeft 41 journalistenverenigingen in 38 landen bevroegd over de arbeidsomstandigheden van journalisten. Het resultaat is niet echt opbeurend. Volgens IFJ-algemeen secretaris Aidan White, die het rapport heeft voorgesteld op de conferentie van de Internationale Arbeidsorganisatie in Genève, maken "atypische werknemers" –freelancers, mensen met tijdelijke contracten, uitzendkrachten – al ongeveer 30 procent uit van de leden van journalistenverenigingen. Hij noemde het een stijgende trend, die de strijd voor een kwaliteitsvolle journalistiek voor nieuwe uitdagingen plaatst. "Als de werkgelegenheid van journalisten precair is, wordt het moeilijker voor hen te weerstaan aan druk om verhalen te brengen die overheden of commerciële belangen dienen, om aan onderzoeksjournalistiek te doen of het been stijf te houden tegenover het uitgeversmanagement", meent White.

Er bestaat een algemene trend om almaar jonger journalisten in te huren, met tijdelijke contracten, dit ten koste van ervaren senior journalisten. In de nieuwe media wordt bijna uitsluitend met jong volk gewerkt. Het resultaat is dat het gemiddelde reële loon is gedaald in de jongste vijf jaar, blijkt uit het rapport. Vaak worden atypische werknemers – en zeker freelancers – betaald per verhaal. De werkonzekerheid en het lagere loon heeft een negatieve invloed op de redactionele inhoud en bedreigt de rol van de media als waakhond voor de samenleving, aldus het rapport.

White ziet vooral een terugval van kritische onderzoeksjournalistiek, door de werkonzekerheid. En door

mediaconcentratie en druk van buitenaf ontstaat een sluipende cultuur van zelfcensuur. Een groeiend besef van de kosten en van het belang van adverteerders kan journalistieke beslissingen al eens sturen. En in het ergste geval kunnen lage lonen de verleiding tot corruptie in de hand werken.

Uit het rapport blijkt dat ruim 56 procent van de bij de IFJ aangesloten verenigingen in de jongste vijf jaar een verandering van de arbeidsrelaties hebben gezien: CAO's worden vervangen door individuele onderhandelingen, staatsmedia worden geprivatiseerd en jonge onervaren journalisten werken tegen lagere lonen.

Bij ruim 53 procent was het gemiddelde loon in de journalistiek gedaald en 73 procent van de verenigingen meldde dat freelancers duidelijk minder verdienen dan journalisten in vaste dienst. Daarnaast hebben die zogenaamde atypische werknemers ook nog eens minder recht op diverse sociale zekerheidsvoorzieningen. Met name worden België, India en Hongkong genoemd als landen waar jonge mensen almaar vaker aan het werk gaan met tijdelijke contracten of als freelancer. Driekwart van de bij de IFJ aangesloten journalistenverenigingen maakt zich zorgen dat de journalistieke inhoud wordt aangetast door die veranderde vorm van arbeidsrelaties.

The Changing Nature of Work: A global survey and case study of atypical work in the media industry – te raadplegen op www.ifj.org.

s c h e e f b e k e k e n

"Ik ken het gerucht dat Concentra de *Gazet van Antwerpen* zou verkopen ook. Ik weet niet waar het vandaan komt, maar het is echt niet leuk. *Het Belang van Limburg* en de *Gazet van Antwerpen* uit elkaar halen, zou onzin zijn."

Willy Lenaers, voorzitter van het directiecomité van Concentra, in *De Standaard* van 31 mei 2006

"Ik ben het er mee eens dat het geen ideale situatie was [toen ik Patrick Dewael interviewde op een congres in Madrid]. Maar ik kon er niet onderuit. Daarbij: mijn verstandelijke vermogens waren niet uitgevallen. Ik word niet plots géén journalist."

VRT-journaliste Greet Op de Beeck in *Humo* van 30 mei 2006

"Het klopt wat Christian Van Thillo zegt, dat ik nooit bewezen heb dat ik een commercieel bedrijf zou kunnen leiden. Ik heb het ook nooit geprobeerd. Van Thillo heeft wél bewezen dat het voor hem zeer moeilijk is om een commerciële omroep te leiden. Het zal wellicht een moeilijke job zijn."

Aimé Van Hecke, directeur VRT-tv, in *Gazet van Antwerpen* van 27 mei 2006

"Van Osama Bin Laden hebben we zes video's getoond. George Bush kwam ter vergelijking ongeveer zesduizend uur op ons scherm. Met de beelden van Bin Laden hebben we gedaan wat elke andere nieuwszender zou hebben gedaan: ze eerst bewerken en daarna uitzenden. Propaganda voor Al-Quada? Bin Laden stuurt ons drie kwartier band, wij zenden amper vier minuutjes uit! Zeg eens eerlijk, is een tape van Bin Laden dan geen nieuws?"

Wadah Khanfar, algemeen directeur Al-Jazeera in Qatar, in *De Standaard* van 31 mei 2006

"Derk Jan Eppink doet wat elke goede columnist doet: hij vertrekt van een vervormde premisse, bouwt daar een foutieve redenering op, om uit te komen bij een totaal verkeerde conclusie. Zo heeft Karel De Gucht nooit gezegd dat alle Vlaams Belangkiezers racisten zijn. Hij heeft wél gezegd dat alle Vlaams Belangkiezers weten dat ze op een racistische partij stemmen. Dat is natuurlijk niet hetzelfde, maar sindsdien borduurt het ontstuitbare legioen opiniebrakers verder op de verkeerde interpretatie van De Guchts woorden, hiertoe aangespoord door moderatoren die alles goed vinden wat kwaakt."

Koen Meulenaere in zijn *Bladspiegel* in *Knack* van 14 juni 2006

LODE VERSCHINGEL (LBC): 'MANAGEMENTS-RATIO VERDRINGT UITGEVERSDENKEN'

Luc Vanheerentals

"De druk op de tewerkstelling en jobinhoud in de mediasector neemt toe. Een van de redenen daarvoor is dat de managementratio het overgenomen heeft van het klassieke uitgeversdenken." Aan het woord is Lode Verschingel (52), als LBC-vakbondssecretaris betrokken bij alle grote sociale onderhandelingen in de mediasector.

Over de toekomst van het media-gebeuren in Vlaanderen is de vakbondsman somber. De printsector is volgens hem sinds het begin van de jaren '90 meer dan andere sectoren geconfronteerd worden met herstructureringen en een concentratiebeweging die een zware tol hebben geëist inzake tewerkstelling. "Alle dag- en weekbladen hebben de jongste jaren hun herstructurering gehad. In de meeste gevallen was dat via collectief ontslag. Soms gaat men eerder sluipend te werk. Dat laatste is bijvoorbeeld het geval bij De Persgroep, waar onlangs nog enkele journalisten de laan uitgestuurd werden. Het is duidelijk dat een aantal kranten of weekbladen overkop zouden gegaan zijn als men niet ingegrepen had. Ik denk aan *Het Volk* of *Het Laatste Nieuws* ten tijde van Hoste. In een aantal gevallen zijn de herstructureringen echter niet het gevolg van financiële verliezen maar bedoeld om het rendement op de investering te verhogen. Dat was bijvoorbeeld jarenlang bij Sanoma het geval."

Verschingel ziet niet alleen gevolgen voor de tewerkstelling, maar ook voor de journalistieke jobinhoud. "Waar er vroeger waterdichte beschotten bestonden tussen bedrijf en redactie, is er nu een onmiskenbare druk van het management en de afdelingen 'sales' en 'marketing' op de redactie. Redacties moeten zich meer gaan richten op hetgeen marketingonderzoeken vertellen over wat de lezer graag leest. Dat is niet noodzakelijk wat echt nieuwswaarde heeft met de nodige analyse, achtergrond en context, maar vooral wat spannend, intrigerend, leuk en aangenaam is om te lezen. De rol van de eindredactie is parallel hiermee veel belangrijker geworden dan voorheen."

Voor Lode Verschingel moeten vakbonden en journalistenorganisatie de krachten bundelen om de verdere 'precarisering' van het journalistenberoep tegen te gaan. "Op redacties ziet men duidelijk een groeiend leger van reporters die zich moeten beperken tot het noteren van feitelijkheden en daarnaast een groeiende rol voor eindredacteuren. Steeds minder journalisten moeten nog bepaalde sectoren volgen. Daarbij komt nog dat de herstructureringen de werkdruk en flexibiliteit steeds verder opdrijven. Ook voor freelancers

is absoluut een regeling nodig. We merken trouwens dat het fenomeen van de valse zelfstandigen mede onder invloed van een liberale rechtspraak terug in opmars is."

Het een leidt onvermijdelijk tot het andere. Verschingel: "Wie op zijn redactie nog vooral generalisten nodig heeft en geen gespecialiseerde journalisten, zal die makkelijker vinden tegen lagere tarieven, zal ook kunnen besparen op opleidingskosten etcetera." Aan de concentratie in de printsector, die door samenvoeging van diensten ook heel wat jobs gekost heeft, is volgens Verschingel wellicht wel een einde gekomen. "We zitten thans al op een punt dat deontologisch bijna niet meer verantwoord is."

Het verhaal van de audiovisuele commerciële sector in Vlaanderen, die in 1989 definitief van start ging met de komst van VTM, is enigszins anders, maar de conclusies zijn nagenoeg dezelfde. "In de eerste helft van de jaren '90 was de audiovisuele sector in Vlaanderen een sociaal syndicaal braakland. We waren in geen enkel bedrijf aanwezig en op het vlak van sociale regulering gaf het een wilde westen-aanblik. We hebben onze pijlen eerst gericht op VTM. Nadat men ons daar jaren heeft buitengehouden, hebben we midden de jaren '90 dan toch een kader-CAO kunnen onderhandelen rond arbeidsorganisatie en arbeidstijdsregeling."

Enkele jaren geleden kwam er dan een nieuw paritair comité voor de hele commerciële audiovisuele sector tot stand. Verschingel: "In dat kader hebben we vorig jaar een aantal belangrijke CAO's afgesloten. Dit najaar moeten we nog een functieclassificatie opstellen om op basis daarvan te komen tot een loonvorming en barema's voor de hele sector. De CAO's moeten nu alleen nog ingevuld worden per bedrijf."

Toch oogt de toekomst ook hier somber. "Commerciële televisie zit in het defensief ten aanzien van de openbare omroep en VTM heeft recent zijn eerste herstructurering moeten doorvoeren, wat een schok was voor personeel en management. Zonder uitspraken te doen over de dotatie die aan de VRT moet worden toegekend, vinden wij als vakbonden dat er voldoende ruimte moet geboden worden aan commerciële televisie, die men toch gewild heeft, om werknemers te laten werken aan sociaal eerbare voorwaarden."

ARBITRAGEHOF BREIDT REIKWIJDTE BRONNENGEHEIM NOG UIT

Pol Deltour

Het Arbitragehof heeft de wet tot bescherming van de journalistieke bronnen van 7 april 2005 conform de Grondwet en de internationale mensenrechtenverdragen verklaard. Het hoge rechtscollege breidde de bescherming zelfs nog uit: niet enkel professionele journalisten en redactiemedewerkers, maar "eenieder die een rechtstreekse bijdrage levert tot het verzamelen, redigeren, produceren of verspreiden van informatie voor het publiek via een medium" kan zich voortaan op bescherming van zijn vertrouwelijke informatiebronnen beroepen. Ook wie slechts occasioneel en onbezoldigd bijdragen levert voor een krant, magazine, omroep of nieuwsblog op het internet, kan zich voortaan dus op de Bronnenwet beroepen.

De beschermingsmaatregelen op zich doorstonden allemaal de grondwettigheidstoets van het Arbitragehof. Volgens de rechters vormt het journalistieke bronnengeheim een cruciaal onderdeel van de persvrijheid, en dus kon de wetgever perfect oordelen dat sommige andere fundamentele waarden – zoals het recht op privacy of goede naam – tot op zekere hoogte moeten wijken voor dat bronnengeheim. Pro memorie: de Bronnenwet van 7 april 2005 laat Justitie enkel toe het bronnengeheim van de journalist te doorbreken ter voorkoming van levensbedreigende delicten. Het Arbitragehof bevestigde overigens dat de bronnenbescherming niet belet dat journalisten na hun publicatie of uitzending wel degelijk verantwoording moeten blijven afleggen over de correctheid van hun informatie.

Tegen de wet was een verzoekschrift ingediend door drie lokale Vlaams Belang-mandatarissen, onder wie de Leuvense hoogleraar Luc Lamine. Lamine had het Arbitragehof eigenlijk

gevraagd om de volledige vernietiging van de wet, die hij veel te ver vond gaan, maar zover kwam het dus niet.

De AVBB van haar kant, die de Belgische regering bijsprong in de verdediging van de wet, toonde zich na het arrest uiterst tevreden.

GVA LAAT ALLOCHTONEN NEDERLANDS LEZ(R)EN

Ivan Declercq

"De groep allochtonen wordt steeds groter. Daar moeten we in de toekomst ook lezers zien te halen." Dat zegt Kris Vanmarsenille, nieuwsmanager bij *Gazet van Antwerpen* en verantwoordelijke voor een mediaproject dat GvA heeft opgezet voor allochtone kinderen én hun ouders.

Uitgangspunt was de vaststelling dat ruim 40 procent van de Antwerpse schoolkinderen thuis geen Nederlands spreekt, wegens allochtone afkomst. Dat aantal lijkt zelfs toe te nemen. Zoiets bevordert uiteraard de integratie niet. GvA dacht dat het uitbrengen van een speciaal krantje voor die kinderen en hun ouders een middel zou zijn om daaraan te verhelpen. Daarvoor zijn in Antwerpen-Noord twee lagere scholen benaderd, waar kinderen van tientallen nationaliteiten schoollopen. "We hebben samen met leerkrachten en directie gepeild naar wat de ouders zou kunnen interesseren. Bleek dat ze nieuws van de school zelf wilden, en informatie over plaatsen in de wijk waar kinderen terecht kunnen buiten de schooltijd", aldus Van Marsenille.

Samen met leerlingen, leerkrachten en enkele ouders maakten GvA-redacteuren een krantje van acht pagina's dat

op 29 mei werd gepresenteerd. Het enthousiasme bij zowel de kinderen als hun ouders was groot.

Van Marsenille wil het project nu voorstellen aan een tiental scholen in Antwerpen, netoverschrijdend. Of zo'n schoolkrant louter als integratie-tool wordt geleverd, dan wel met GvA mee zal worden verkocht, dat moet nog worden bekeken. Als blijkt dat het project echt aanslaat, zal de redactie van GvA een klein team samenstellen dat het onder zijn vleugels neemt.

GvA heeft, vanuit haar verleden, ook een groep lezers die de allochtone gemeenschap niet altijd even genegen is. Heeft het project geen zure oprispingen uit die hoek opgeleverd? "Nee, helemaal niet", zegt Van Marsenille. "Enerzijds krimpt dat traditionele lezerspubliek, en anderzijds zijn we toch de grootste krant in Antwerpen. Je kunt ons dus niet associëren met een oud en verzuurd publiek. We hebben trouwens ook goede reacties gekregen van het Antwerpse stadsbestuur. En ook mooi meegenomen: die scholen leveren leuke verhalen op die je anders nooit te weten komt. Het laat toe een ander gezicht te tonen van multiculturele scholen."

PERS EN POLITIEK BRENGEN IN WOELIGE TIJDEN BEST WAT RESPECT OP VOOR ELKAAR

Pol Deltour

Het gaat hard tegen onzacht tussen politiek en pers in Charleroi en verre omgeving. PS-kopstuk Jean-Claude Van Cauwenberghe, over wie in verband met de vele plaatselijke 'affaires' toch wel een en ander te berichten valt, catalogeerde onlangs een paar vrouwelijke journalisten als 'pétasses'. Voor de vertaling mag u kiezen tussen 'slet' of 'hoerenjong'. Kort voordien had een journaliste van *TéléSambre*, de regionale tv-omroep, van een partijmilitant te horen gekregen dat ze een 'salope' was. De Karolingische regiozender slaagt er ondanks zijn politieke inbedding goed in om op een open en kritische wijze over het geknoei en gefraudeer achter de beleidsschermen te berichten. En er is nog, want weer een andere PS-verantwoordelijke presteerde het om in een openbare vergadering te orakelen "qu'il y a deux fléaux dans notre société: la presse et la justice". Dat was wel maar tijdens een lokale provincieraadszitting, en het plaatst de pers niet eens in zo'n slecht gezelschap, maar het typeert toch de sfeer. Ondertussen maken Franstalige journalisten melding van nog nauwelijks verholen fysieke bedreigingen aan hun persoon. Of zoals het spreekwoord ginder luidt: *L'injure est, avant les coups, l'arme de ceux qui n'ont plus d'arguments.*

Excuses

De Franstalige Journalistenbond AJP reageerde verbolgen op de zoveelste intimidatie van journalisten die de PS-affaires verslaan. Van Van Cauwenberghe worden excuses verwacht voor zijn *déravage verbal*. En ook RTBF-directeur-generaal Philippot mengde zich in de strijd. Tegen alle kritieken in, sprak hij zijn volle steun uit voor al zijn redacties.

Het is een zenuwenoorlog die we nog hebben gezien, bij vorige 'politieke affaires'. Ook ten tijde van het Agusta- en Dassaultschandaal bijvoorbeeld waren de wederzijdse verwijten tussen politiek en pers niet van de lucht. En ook toen heette het dat "journalisten persoonlijke politieke spelletjes speelden", dat ze "aan antipolitiek deden en de rechtsstaat ondermijnden", dat ze "het bedje spreidden van extreemrechts"... Wat de zenuwen traditioneel extra gespannen maakt, is dat er over afzienbare tijd verkiezingen op de agenda staan. Politieke affaires en verkiezingen komen wel vaker in elkaars vaarwater – al was het natuurlijk maar omdat in pre-electorale periodes niet enkel journalisten maar vooral oppositie-politici een tandje plegen bij te steken.

Het zou overigens totaal verkeerd te zijn de huidige schermutselingen te beperken tot het Franstalige landsgedeelte. Daar worden mogelijk al eens wat sneller scheldwoorden uit de kast gehaald – alhoewel – maar daarom wordt het spel in Vlaanderen niet zoveel geraffineerder gespeeld. Neem nu de recente spanningen tussen *Knack* en Begrotingsminister Freya Van den Bossche (sp.a) omtrent de authenticiteit van haar licentiaatsscriptie. Ook de verslaggeving over Karel Vinck en het asbestdossier van Eternit in Italië doet stof opwaaien. En van VLD-kopstuk Karel De Gucht, minister van Buitenlandse Zaken, is de volgende uitspraak: "De pers is een politieke actor geworden. Sommige journalisten zijn er zeer trots op dat ze aan politiek doen, maar dat ze zich dan op een lijst laten zetten." Van De Gucht verwacht je in de regel toch meer overwogen standpunten. Of willen we meteen maar alle nieuwsredacties opdoeken?

Respect

Er is maar één manier om woelige tijden als deze door te komen, en dat is door een minimum aan respect op te brengen voor elkaars finaliteit en werk. Dat veronderstelt om te beginnen dat zoveel mogelijk de bal wordt gespeeld, en pas als het echt moet de man (of vrouw). Dat laatste moet dus wel kunnen – zowel politiek als journalistiek blijft nu eenmaal mensenwerk – maar laat ons dan tenminste afspreken dat er niet gespuwd wordt (om in de WK-voetbalsfeer te blijven). Spuwen hebben Jean-Claude Van Cauwenberghe en sommige collega's van hem de voorbije weken echt wel gedaan – met een terechte rode kaart tot gevolg.

Hoe deugdzaam het gros van de politieke verantwoordelijken ook is, hoe nobel ook hun streven naar een rechtvaardige maatschappij, journalisten vertrekken uiteindelijk van een heel eigen premisse, en die is correct en kritisch informeren. Als dat gebeurt met frontale of collaterale schade voor politici, partijen of zelfs instellingen, dan is dat maar zo. De kerkhoven liggen vol met dictators en onbekwame bewindvoerders die van zichzelf dachten dat ze de grote hoeders waren van vrijheid, gelijkheid en broederschap.

Tot nader order blijft een vrije, onafhankelijke pers de enige waarborg voor waarachtige democratie. Nu ze ontzuild zijn, kunnen de media hun rol van kritische waakhond meer dan ooit vervullen. Alle kritiek ten spijt, doen ze dat ook goed.

(Foto Didier Lebrun/PhotoNews)

Het botert momenteel niet tussen nogal wat politici (op de foto: PS-kopstuk Jean-Claude Van Cauwenberghe) en de pers.

HET EXTRA OOG VAN PERSFOTOGRAAF PETER MAENHOUDT

Jan Backx

Zachte mensen, met een hart voor hun vak. Ze lijken soms zeldzaam te worden in ons door lichtvoetige branie aangetaste journalistenwereldje, maar aan de kust vind je nog zo iemand. Peter Maenhoudt (46), zelfstandig persfotograaf, gelooft nog rotsvast in 'het extra oog'. Dát wat het verschil maakt tussen de (bedreigde) vakman en de amateur. Peter is een gelouterd mens. Ooit trok hij diep teleurgesteld naar Brussel, om er al zijn fotomateriaal van de hand te doen in een occasiewinkel. Maar de prentjesman in hem was niet klein te krijgen. En nu is hij zelfs voorzitter van de Vlaamse Vereniging van Beeldjournalisten (VVB), die de fotografen en cameramensen binnen de VVJ groepeerde.

Pa Maenhoudt was ooit gemeentesecretaris in Leffinge, maar werd aan de kust vooral bekend als plaatselijk reporter, onder de roepnaam 'Pol van Het

Volk'. Peter: "Ik was een jaar of vijftien, toen ik het in het zog van mijn pa ook wel eens wou proberen. Daar zat ik dus, met mijn kodakje, achter het doel van het toenmalige Olympiastadion in Brugge. Eigenlijk zou ik voor kok gaan leren, in de hotelschool van Oostende. Maar dat boeide me totaal niet. Ik hield het geen drie dagen vol. De nog rauwe kotelet die ze 's middags op mijn bord kieperden, bezegelde mijn lot: ik wou veel liever écht gaan werken."

Het werd de distributiedienst van de Internationale Boekhandel in Oostende. Peter Maenhoudt: "Ik ben er twaalf jaar arbeider geweest. Ochtendwerk: van twee tot elf, sorteren van de onverkochten. De geur van krantenpapier, jawel ! Overdag kon ik als vrije vogel reportages maken: sport, faits divers. Ik kreeg een voetje in huis bij Belga. In het predigitale tijdperk was je makkelijk een dag zoet met één opdracht. Als jong broekje spoorde ik rond 13 uur van Oostende naar Brugge voor een voetbalmatch die om 15 uur begon. Ik bleef de eerste veertig minuten, holde dan naar de bus, richting station en nam de trein naar Brussel Centraal. Na nog een metrorit was ik rond 17 uur bij Belga. Daar het zaakje ontwikkelen, afdrucken, van bijschriften voorzien en op de 'belino' zetten. Om 21 uur was ik terug thuis en kon ik even

Peter Maenhoudt: 'Respect voor vakmensen die zich jarenlang inzetten kalft af' (Foto Els Verhaeghe)

uitblazen om vijf uur later mijn ochtendshift bij de boekhandel aan te vatten."

De ramp van de Herald of Free Enterprise was ook voor hem een mijlpaal. "Zoiets vergeet je nooit", vertelt Maenhoudt. "Ik stond aan wal en legde de tragiek vast van de aankomst van de geredden, het overbrengen van de dode slachtoffers. Mijn foto's haalden de voorpagina's van de Britse pers."

En toen volgde de totale ontmoediging. Hoe dat kwam? "Er ging een vaste Belga-fotograaf weg, en ik zou de job krijgen. Maar het ging niet door. Ik was zo ontgoocheld dat ik mijn geliefde Canon AE1 mét winder en alle andere toebehoren in Brussel ging verkopen."

Luiwammesen staat evenwel niet in zijn woordenboek. Hij nam een krantenronde over

en stopte tussen 3 en 7 's ochtends circa 400 kranten in evenveel brievenbussen. De 'lege dag' werd ook snel ingevuld. Peter begon een krantenwinkeltje, in Oostende. Er kwam een levenspartner in beeld, met twee dochters en een zoon, en na enige tijd werden de krantenwinkel en de ronde geruild voor een zaak in Britse producten. Maar het lot van Peters Engelse winkel werd bezegeld toen zowat zijn hele kerstbestelling in de as werd gelegd bij een Britse leverancier. "Zo besloot ik in 1993 de draad van de persfotografie definitief weer op te nemen. We werken nu met z'n drieën in ons agentschap: mijn dochter Ulrike (24) en ik fotograferen, mijn vrouw Sigrid doet de boekhouding. We bestrijken heel de kust."

De VVB slaakte zopas een noodkreet om de wildgroei en de gevaren van de digitale prentjesmakerij te signaleren. Maenhoudt beaamt: "Het zit er dik in dat Jan Publiek de vakman gaat verdringen en er ook nog geld voor zal willen. Om te overleven zullen persfotografen hun 'extra oog' moeten manifesteren en hun service verzorgen. Maar gerust ben ik er niet in. Wat mij enorm stoort in de huidige perswereld, is het onthutsend afkalven van respect voor vakmensen die zich vaak al jarenlang inzetten."

STUDIEDAG IN HET NEDERLANDSE AMERSFOORT

WAT IS DE FREELANCER WAARD?

Ivan Declercq
Ann Driessen

Onderhandelen met een potentiële klant-uitgever blijft voor veel freelancers een heikel punt. Dat bleek op een studiedag voor freelancejournalisten in Amersfoort, eerder deze maand, waar de workshop 'het onderhandelingsgesprek' het grootste aantal deelnemers trok.

In Nederland zijn zelfstandige journalisten met dezelfde moeilijkheden geconfronteerd als hun Vlaamse collega's: een groot aanbod van freelancers resulteert in te lage tarieven, chefredacteuren schermen met een 'vaste tariefstructuur' bij krant of omroep, met een krap budget of met 'bezuinigingen'. Of nog: 'mogen' publiceren in een prestigieus blad is goed voor de reputatie van de journalist. Moet hij er dan ook nog voor worden betaald?

Onderhandelen begint met een goede voorbereiding, leert de workshop. Dat lijkt vanzelfsprekend, maar veel mensen blijken die stap te onderschatten of zelfs te negeren. Heb je een onderwerp in de aanbieding, vraag je dan vooraf af waar je het idee het best kwijt kunt, wie je wilt spreken en waarover je het

precies zult hebben. Bepaal ook vooraf wat het beste middel is voor een eerste contact: een mail, een telefoontje om te zeggen dat je een idee hebt dat je via mail wilt toelichten, of meteen om een afspraak vragen? Ook gewoon binnenlopen, zonder afspraak, kan resultaat opleveren, beweert de coach. Maar dat lijkt ons een minder geschikte methode. De kans dat je ergernis opwekt als je onaangekondigd op de stoep staat, is niet denkbeeldig.

Het is vooral zaak niet te snel op te geven. Als tien telefoontjes voor een eerste afspraak tot twee contacten op een redactie leiden, dan mag je al van een succes spreken. Laat je aan de telefoon ook niet te makkelijk wegblazen. Blijf heel rustig en vriendelijk vragen stellen, desnoods de vraag wanneer je kunt bellen als ze wél eens tijd hebben.

En dan zit je daar met je idee, tegenover een chef op een redactie. Uit rollenspel met een zich aanmeldende journalist en een kritische chefredacteur blijkt dat veel freelancers wel ideeën spuien, maar zich te weinig afvragen waar de redactie mee bezig is. Vraag concreet wat de redactie van het blad of de omroep wil. Heb je je idee of onderwerp even toegelicht, blijf dan niet emmeren, maar ga na of er contact is met de persoon die tegenover je zit. Vraag gerust: "Bent u geïnteresseerd?", of beter nog: "Wat vindt u ervan?". Veel kans dat je een aantal tegenwerpingen krijgt. Of stekelige tegenvragen, genre

Succesvol onderhandelen begint met een goede voorbereiding. (Foto PhotoNews)

Vrij en flexibel

Zelfstandige word je in de eerste plaats vanwege de vrijheid om naar eigen inzicht te werken (90%), voor de tijdsautonomie (74%) en voor het uiten van je vakmanschap (53%). De grootste nadelen van het zelfstandig bestaan zijn de administratieve rompslomp (66%), de werving van klanten (45%), de onzekere toekomst (44%) en de geringere sociale zekerheid (42%). Dat gaf Jouke Post mee tijdens de studiedag voor freelancers, eerder deze maand in Amersfoort.

Post is zelf freelancer, werkt als hoofdredacteur van een vaktijdschrift en is docent loopbaanbegeleiding. In opdracht van de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) leidde hij de studiedag in met een overzicht van de arbeidsmarkt, in een maatschappij die van een industriële economie naar een netwerkeconomie is geëvolueerd. Daarin is arbeid, door de dominantie van ICT, onafhankelijker geworden van tijd en ruimte.

In zo'n netwerkeconomie is de mens cruciaal, bepaalt hij meer zelf hoe hij zijn werk doet en moet hij leren omgaan met onvoorspelbaarheid, tijdelijkheid en onzekerheid. Toegepast op het domein van de freelancejournalist stelde Post dat het erop aankomt goed je 'kunnen' te kennen en daardoor je 'markt' te bepalen. Flexibiliteit is meer dan ooit nodig. Hij had het over de mens als *brand*, je bent je eigen merk dat je aan de man moet brengen. En: "De e-economie geeft meer vrijheid, maar heeft ook een dwingend karakter: je kunt eigenlijk niet niet-meedoen."

"Waarom zou ik onze lezers hiermee vermoeien?", "Wat hebt u te bieden dat ik niet eerder al ergens heb gelezen?", of "Waarom zou ik hiervoor interesse moeten hebben?". Zorg dat je goede argumenten hebt waarom jouw idee precies de lezers van dát blad of de kijkers van dié omroep kan interesseren. Maar krijg je voortdurend tegenwind, blijf dan niet de hele tijd antwoorden op vragen, want dat drijft je in het defensief. Stel tegenvragen: "Waarom denkt u dat?", "Waar haalt u dat?", "Waar gaat uw belangstelling dan naar uit?", "Vanuit welke invalshoek had u het dan graag benaderd gezien?"

Als uiteindelijk belangstelling voor je voorstel is gewekt, dan moet je over de centen praten. Blijkt dat freelancejournalisten geen schitterende verkopers zijn. Vaak durven ze zelf niet over de prijs te beginnen. Fout! Zeg gerust: "Goed, en nu moeten we even over geld praten."

Als de opdrachtgever dan vraagt welk bedrag je in je hoofd hebt, ga dan niet rond de pot draaien, ga niet opsommen welke inspanningen je reportage zal kosten. Nee, noem een concreet bedrag: "De prijs is 1.600 euro." Als je daarop een "oké, prima" krijgt, sla jezelf bij het buitengaan dan maar voor de kop, want wellicht ben je dan ver onder de prijs gaan zitten.

De kans is evenwel groter dat je iets krijgt in de sfeer van: "Dat laat ons budget niet toe. Voor dat soort reportages is ons tarief 350 euro." Ga dan niet argumenteren waarom die 1.600 euro een reële prijs is. In de eerste plaats omdat de kloof tussen de bedragen te groot is en ten tweede omdat 'ons tarief' vaak een tarief *à la tête du client* is. Zeg gerust dat je er voor die 350 euro niet aan begint. De andere heeft eerder in het gesprek interesse getoond voor je idee, dus zal hij het nu wellicht niet zomaar afwimpelen. "Wat is je ondergrens?", kan hij vragen. Noem dan een bedrag waaronder je nog net iets kunt gaan,

maar niet echt veel, want anders ben je niet geloofwaardig. In het voorbeeld zou je 1.200 euro kunnen noemen, met als échte ondergrens 1.100 euro. Wees consequent: stem niet in met 650 euro. Als de kloof te groot blijft, gooi jezelf dan niet weg. Vermijd voorts verkleinwoorden ("Het is *ietsje* te weinig"). En ga *nooit* onder wat je beschouwt als je échte ondergrens. Want als je nu je werk in de ramsj gooit, waar sta je dan over drie maand of drie jaar? Je bent een zelfstandige die iets te bieden heeft, geen schooier. Misschien kun je wel een compromis voorstellen: je reportage als een serie van drie maken, voor 400 euro per aflevering, bijvoorbeeld.

Tot slot nog een tip: als je met een chefredacteur gaat onderhandelen over een reportagevoorstel, is het nuttig om vooraf te bekijken waar je je onderwerp elders nog zou kunnen slijten. Met dat in het achterhoofd zit je een stuk assertiever tegenover degene die je werk moet waarderen.

De journalist-ondernemer

In haar workshop 'Ik ben ondernemer en wat nu?' gaat de Nederlandse bedrijfskundige Katie Willems op zoek naar de kern van het freelance bestaan. Ze stelt vragen. De antwoorden moet je zelf zoeken. 'Wie ben ik en wat wil ik?' 'Waarom kies ik voor freelancen?' Vragen, zo meent Willems, die elke journalist moet beantwoorden vóór hij aan het avontuur begint, om teleurstellingen te voorkomen.

'Wat voor ondernemer ben ik?' is niet makkelijk te beantwoorden. "Ga terug naar je kindertijd. Zoek je *eigenheid*. Probeer je te herinneren wat je toen graag deed, leuk vond, waar je uniek in was. Vul daarna één zin aan: ik ben een geboren...", raadt ze aan.

'Geen licht zonder schaduw, geen schaduw zonder licht' is het volgende. "Zoek naar je positieve en negatieve kanten", pleit ze. "Bekijk je patroon van reageren, je standaardmechanismen, je tekorten, je gedoe. Wat kun je doen aan je schaduw? Waarnemen en aanvaarden, wegduwen helpt niet." Stel dan de vraag: 'Kan ik mijn talent wel kwijt? Zit ik op de juiste plek?' En verkoop jezelf vanuit je eigenheid. Vergeet vooral niet heel goed te luisteren naar 'wat wil mijn klant?' Aanvaard een opdracht of niet. Doe waartoe je je geroepen voelt. "Hoe meer een opdracht aansluit bij je eigenheid, hoe beter je die vervult", weet Willems. Zorg vervolgens voor feedback.

Niet alleen de vraag 'wat is de markt?' maar ook 'wat is *jouw* markt?' is belangrijk. Maak een lijst van goede opdrachtgevers (en waarom) en van opdrachtgevers die je kunt missen. Definieer wat voor jou een 'goede' opdrachtgever is. Praat erover met collega's. Zoek ze. Besteed 80 procent van je inspanningen aan oude klanten en 20 procent aan nieuwe. Onderhoud je relaties. Kies bewust om lokaal, nationaal of internationaal te opereren. Zoek uit hoe je die goede opdrachtgevers krijgt. Ook hier weer: bereid je voor op een gesprek.

En dan de waarde: kijk naar overvloed en tekort. 'Wat maakt jouw aanbod *uniek*?' En hoe krijg je een opdrachtgever zover dat hij je meerwaarde belooft?

ZZP-er

In Nederland is een freelancer meestal een 'ZZP-er'. Nederlanders zijn dol op afkortingen. ZZP staat voor Zelfstandige Zonder Personeel. In de praktijk kun je de 'ZP' vaak ook invullen als 'zonder poen', 'zonder pensioen', 'zonder pit' en jammer genoeg ook als 'zonder pree'.

Jean-Charles Verwaest**De diamantroof van de eeuw. Hoe 100 miljoen euro werd buitgemaakt uit het Antwerp Diamond Center**
Manteau

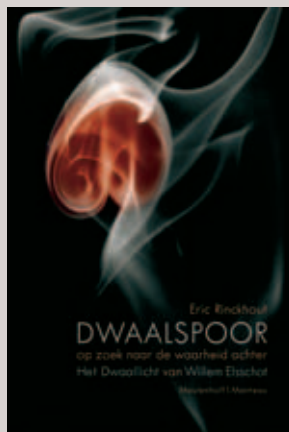
Een tweede boek in de reeks 'True crime' van Manteau. Het romanaspect is echter zeer beperkt gebleven en er is weinig verschil met een volledig non-fictie werk. Het boek omvat een minutieuze reconstructie van 'de kraak van de eeuw'. Van de maandenlange voorbereiding door een bende Italianen, via de daadwerkelijke inbraak, tot het onderzoek door de politie en de veroordeling van de daders. De technische aspecten van de inbraak worden soms iets te veel in de verf gezet

en bovendien nog eens herhaald tijdens de beschrijving van het politieonderzoek. Niettemin krijg je een fraai beeld van wat er zich toen moet hebben afgespeeld, met een blik achter de schermen van het gesloten diamantwereldje erbovenop. Het boek heeft intussen zowaar deining veroorzaakt in Italië, waar de regering vreest voor een smet op het imago van het land.

Stefaan Van Laere, Pol Van Assche en Johan Martens
Iedereen kan dansen

Davidsfonds/Leuven

In zijn thrillers toonde freelancejournalist Stefaan van Laere al belangstelling voor dans. Zo laat hij tangoleraar Pol Van Assche opdraven als een van zijn personages. Nu heeft hij samen met Van Assche een boek over dat dansen geschreven. Verschillende stijlen en dansleraars komen aan bod. Soms gaat het iets te veel over de levensloop van zo'n leraar, veeleer dan over de dans die hij of zij beoefent, maar toch is dit een heel leuk introductieboek voor mensen die met dans willen beginnen en nog geen keuze voor een bepaalde stijl of school hebben gemaakt. Citaten en kadertjes met extra uitleg verlevendigen de tekst, maar vooral de mooie foto's van persfotograaf Johan Martens geven kleur aan het geheel en doen de dansmicrobe overspringen.

Eric Rinckhout**Dwaalspoor. Op zoek naar de waarheid achter Het Dwaallicht van Willem Elsschot**
Meulenhoff/Manteau

Het laatste boek van Willem Elsschot, *Het Dwaallicht*, was wellicht ook zijn meest autobiografische. Een goede reden, meende *De Morgen*-journalist Eric Rinckhout, om eens wat dieper in te gaan op de schrijver Elsschot en de politieke toestand in Antwerpen ten tijde van het verhaal. Minutieus volgt hij het verloop van de roman, tracht de weg die de personages afleggen te reconstrueren en door te dringen tot de geest achter de personages.

Schrijver en hoofdpersonage verworden daarbij haast tot één persoon. Ook voor mensen die nog nooit Elsschot gelezen hebben, biedt dit boek een interessante blik op diens werk, persoon en achtergrond.

Heidi Verdonck**De joden van Marokko. Tweeduizend jaar geschiedenis en cultuur**

Moessafier

Bij 'Joden' denkt niemand spontaan aan Noord-Afrika. Nochtans zijn de Joden van Marokko, samen met de berbers, de enige bevolkingsgroep die al sinds de Oudheid onafgebroken in Noord-Afrika heeft gewoond. Radio RVI-journaliste Heidi Verdonck zocht in archieven en musea naar foto's van deze joden en hun levenswijze. Aan de hand daarvan vertelt ze over de geschiedenis en leefwijze van de vroegste Marokkaanse joden tot nu. De tekst is nogal droog geschreven en het boek doet daardoor veeleer denken aan een tentoonstellingscatalogus, dan een volwaardig geschiedenisboek. Het zeer gespecialiseerde onderwerp zal wellicht slechts een handjevol mensen aanspreken.

Goed gelinkt

Villamedia.nl

Wie de Nederlandse media-actualiteit wil volgen, kan terecht bij VillaMedia, de website van de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ). Dagelijks selecteert de site een rist artikelen over journalistiek die verschenen in de Nederlandse media. De nieuwspagina's worden ook gestoffeerd met links. De sectie internet van de NVJ heeft ook een nieuwssite over nieuwe media: de Internetjournalist.

* www.villamedia.nl * www.internetjournalist.nl**BBC Reboot**

De Britse openbare omroep heeft haar bezoekers gevraagd hoe de nieuwe BBC-website er moet uitzien. Surfers konden bijvoorbeeld zelf een nieuwe homepage voor de BBC-site ontwerpen en publiceren. Op het weblog reikten grafisch ontwerpers tips en ideeën aan en gaf de BBC uitleg over de werking van de huidige site.

* <http://open.bbc.co.uk/reboot>**Belgielex**

In 2003 zijn de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Senaat, het Hof van Cassatie, het Arbitragehof, de Raad van State en de federale regering gestart met een kruispuntbank van de wetgeving. De portaal-site wil wetgeving, parlementaire voorbereiding en rechtspraak voor het publiek openstellen. Het is voorlopig nog niet mogelijk om met één zoekopdracht alle databanken te ondervragen, maar je wordt wel doorgesluist naar de verschillende databanken van de diverse instellingen.

* www.belgielex.be**Podhive**

Podhive verzamelt alle informatie om een podcast in elkaar te steken. Op de website van Podhive vind je bijvoorbeeld meer technische informatie over hoe je een opname maakt en hoe je al die audio op een website kan plaatsen. De website bundelt ook meer podcasts en screencasts. Iedereen kan tips publiceren op de wikipagina's van de site.

* <http://www.podhive.net>

Telefoons voor Skype

Internettelefonie was tot een kleine twee jaar geleden vooral iets voor echte computerfreaks. Nu zijn er echter meer en meer mensen die voor bijna al hun gesprekken online telefoniediensten als Skype of MSN Messenger gebruiken. In dat geval wordt het toestel waarmee je telefoneert belangrijker.

Om te beginnen telefoneer je over internet meestal met een hoofdtelefoon of minitelefoontje dat via een USB-kabel met de computer verbonden is. Zeker de eerste optie levert nog altijd de beste geluidskwaliteit. Maar voor meer comfort, en om ook te kunnen telefoneren als je niet vlakbij je computer zit, moet je naar een andere oplossing overschakelen. Enkele belangrijke producenten van klassieke draadloze telefoons, zoals Siemens, Philips en Topcom, hebben ondertussen DECT-telefoons die je ook op de computer kunt aansluiten. Ook minder bekende merken, zoals Premier met zijn Noblesse VOIP en Olympia met de Dual Phone, hebben zulke toestellen. Met deze modellen kun je zowel via de traditionele telefoonlijn als via Skype of sommige andere internetdiensten telefoneren. Wie een DECT-telefoon zoekt die alleen maar met Skype belt, kan bij Linksys terecht voor de CIT200. Het grote voordeel aan dit model is dat alleen een klein zendertje aan de computer moet worden aangesloten. Het basisstation van de draadloze telefoon mag gerust een eind daar vandaan staan. Met de telefoon zelf kun je zo een flink eind verwijderd toch nog over internet telefoneren. De gesprekskwaliteit is minder dan bij een goede hoofdtelefoon, en de prijs van 139 euro ligt heel hoog.

Ook draadloos is de Voyager 510-USB van Plantronics. Dat is in feite een Bluetooth-oortje dat bekend is van de mobiele

telefoons, en daar trouwens ook perfect mee werkt. Maar als je het bijgeleverde USB-staafje in de computer steekt, en de software installeert, kun je er ook mee via de computer telefoneren. Als een van de weinige producten ondersteunt deze Voyager 510-USB naast Skype ook zogenaamde VOIP (voice over ip) telefonietoepassingen die in bedrijven worden gebruikt. De software sluit perfect aan op Skype, maar ook op VOIP-systemen van Cisco, Avaya en Siemens. Met het oortje kun je dan tot maximum tien meter verwijderd van de computer telefoneren. Als er een telefoontje op je Bluetooth gsm binnenkomt, kun je met één druk op de knop omschakelen. Wie het oortje voor zowel internet- als mobiele telefonie kan gebruiken, heeft met 129 euro een interessante oplossing.

Handig voor wie Skype ook gebruikt om interviews af te nemen of om op één plaats met verschillende mensen tegelijk te telefoneren, is de USB Internet Speakerphone van US Robotics. Hiermee kun je handenvrij bellen via Skype. De gesprekskwaliteit is heel goed, en het toestelletje neemt haast geen plaats in. Het heeft ook geen aparte voeding nodig, en is dan ook makkelijk op verplaatsing te gebruiken. Een nadeel is wel dat je alle instellingen en handelingen via de computer moet doen, en dat het toestel ook vlakbij een computer moet staan. En je moet al redelijk veel op deze manier willen telefoneren om de 55 euro die het kost er uit te halen.

www.linksys.com

www.plantronics.com

www.usr.com

Goedkoop navigeren

De eerste alles-in-één navigatiesystemen waren eigenlijk veel te duur voor wat ze te bieden hadden. Nu er heel veel spelers op deze markt gekomen zijn, zijn de prijzen fors gedaald. Voor 300 euro of minder zijn er al systemen die de basisfuncties behoorlijk vervullen.

Sommige, zoals de TravelPilot Lucca van Blaupunkt, biedt een degelijke navigatie voor 299 euro of minder. Het toestel is dan wel niet zo degelijk afgewerkt, heeft geen heel groot scherm en is nogal traag. Ook Mio biedt tegen deze prijs een toestel aan, de C210. Dit is iets fraaier vormgegeven, en gebruikt dezelfde navigatiesoftware als de duurdere toestellen. Bij de Lucca staat de kaart van de Benelux op het toestel zelf en krijg je een dvd-rom met een groot stuk van West-Europa. Bij de C210 staan de Benelux en de belangrijke wegen van Europa op het toestel. Voor de gedetailleerde kaarten van Europa moet je bijbetalen.

www.blaupunkt.nl

www.mio-tech.be

TESSA VERMEIREN: 'IK HEB HET DIKWILS MOEILIK

In 1970 werd Tessa Vermeiren (57) redactrice bij het vrouwenblad Ons Volk. Sinds 1976 is ze redactrice van Nest is. "Mijn privé-biotoop is een andere wereld dan die van de nieuwste Vuitton"

"Wellicht is het voor mij makkelijker om waardig oud te worden in het vak dan voor de gemiddelde journalist. Dat komt omdat ik al op vroege leeftijd een bladenmaakster was. Die bezigheid blijf ik nog altijd even spannend vinden als toen ik ermee begon. Het jongste magazine dat we bij Roularta bedacht hebben, is *Nest*. En nu zijn we weer bezig met een nieuw project. Bij onze uitgeverij hebben de lifestylebladen altijd een onafhankelijke koers kunnen varen. Vandaag moeten we die onafhankelijkheid echter steeds meer verdedigen. De druk van de adverteerder wordt ontzaglijk groot. Tja, in dat gevecht heb ik niet elke dag evenveel zin meer.

In het buitenland groeit een journalist op een bepaalde leeftijd bijna automatisch uit tot een *senior writer*. In België geldt dat ook voor een beperkt aantal collega's – neem Mia Doornaert bij *De Standaard* – maar het is zeker geen algemene regel. Het tegendeel doet zich veel meer voor: iemand die de kaap van de 55 jaar nadert, wordt aan de deur gezet omdat hij/zij te duur is. Dus moet hij/zij maar plaats maken voor een jonge, meer manipuleerbare springer. Dat vind ik een kapitale denkfout van uitgeverijen. Ze zouden juist optimaal gebruik moeten maken van zulke oudere journalisten, van hun ervaring en hun talent om dingen in een historische context te zien. Op de radio hoor ik al genoeg hijgerigheid van jonge veulens in actualiteitenprogramma's als *Voor de dag* en *De wandelingen*. Daar schaatsen ze soms met een lichtheid over het nieuws alsof ze in een spannende film zijn beland. 'Wordt de Servische oorlogsmisdadiger Mladic binnenkort aangehouden? Stráááks hoort u er meer over!' Dat is alvast geen stijl die mij bekoort."

"Vanaf mei 1970 werkte ik op de redactie van het vrouwenweekblad *Ons Volk*, die een halve verdieping lager zat dan die van *De Standaard* en *Het Nieuwsblad*. De *dédain* waarmee sommige van onze krantencollega's vanuit hun letterlijk en figuurlijk hogere regionen op ons neerkeken, was niet gering. In de tijd van de grote oliecrisis in 1973 hadden we een nummer gemaakt vol besparingstips. Jean-Luc Dehaene, toen kabinetschef op Economische Zaken bij André Oleffe, lanceerde zijn Mercatorcampagne om de bevolking aan te zetten tot zuinig zijn met energie. Ik herinner me dat Jan Bohets, toen redacteur economie bij *De Standaard*, de deur van ons redactielokaal opende en vanop de drempel tot de verzamelde *Ons Volk*-redactie op een vernietigende manier zei dat we toch echt wel met onnozelheden bezig waren in deze dramatische tijden.

Gelukkig kreeg ik wél schouderklopjes van onze uitgever Jan Merckx. Mijn aanwerving als redactrice had ik trouwens voor een groot deel aan hem te danken. Toen ik in de eindfase van de selectieprocedure zat, zagen sommige directieleden in mij niet de meest geschikte kandidaat, want ik had geen diploma hoger onderwijs. Jan Merckx heeft toen vurig voor me gepleit. Zo mocht ik beginnen bij *Ons Volk*, waar ik terecht kwam bij ervaren collega's als Annemarie Boels, Anne-Marie Tassier en Marie-Berthe Van der Geten. Zij gooiden me

in het water en ik ben niet kopje-onder gegaan."

"Door het grote *De Standaard*-faillissement in 1976 kwam er een einde aan mijn job bij *Ons Volk*. Toen ben ik vier jaar gaan freelancen, onder meer voor onze vroegere aartsvijandin *Het Rijk der Vrouw*. Tot in 1980 *Libelle* een aantal nieuwe journalisten in dienst nam. Ik solliciteerde en werd aangenomen. Dankzij de Nederlander Joop Swart, die daar op dat moment de hoofdredacteur ad interim was, kon ik zelfs meteen chefredacteur worden. Met Joop Swart, een bladenmaker van het zuiverste soort, heb ik maar een zevental maanden samengewerkt, maar hij heeft een grote invloed op me gehad. Binnen de VNU was hij veruit de meest originele denker. In zijn ogen was niks onmogelijk, hij vond dat je alles moest durven. Zoals ook Rik De Nolf van Roularta altijd maar nieuwe dromen wil realiseren. Die kan een idee van een helling gooien, waarna die sneeuwbal maar groeit en groeit. En binnen de kortste keren ligt daar dan een nieuw blad. Dat, als het slecht is, ook binnen de kortste keren weer wordt afgevoerd. Moet kunnen.

Bij *Libelle* was ik heel graag hoofdredacteur geworden, maar de conclusie van het selectiebureau DIP luidde dat ik daarvoor ongeschikt was: 'Ze heeft niet het juiste temperament en gebrek aan een formele vorming.' Over dat eindoordeel was ik razend. Als troostprijs kreeg ik wel de titel van adjunct-hoofdredacteur, met verantwoordelijkheid voor de inhoud van het magazine. Hoofdredacteur Marcel De Borger van zijn kant hield zich bezig met de budgetten en de personeelsaangelegenheden. Over de doden niets dan goeds, maar ik vond Marcel niet echt de juiste man op de juiste plaats. Resultaat: veel onderhuidse conflicten en loopgravenoorlogen op de redactie."

"Mede daardoor hield ik het in 1985 voor bekeken en maakte ik de overstap naar de bijlage van *Knack*. Mijn journalistieke idool is altijd Françoise Giroud geweest. Wat ze deed in *L'Express*, vond ik van een bewonderenswaardige dwarsigheid getuigen. En ook haar column in *Le Nouvel Obs* kon ik altijd erg smaken. Nu ja, de biografie van Christine Ockrent over Giroud heeft wel een paar mythes in verband met haar persoon doorgeprikt. Tegenwoordig gaat mijn grootste appreciatie uit naar Maureen Dowd van *The New York Times*. Schitterend gewoon hoe zij Bush gaandeweg met woorden vermoordt.

Mijn wekelijkse column voor *Weekend Knack* moet ik ten laatste op donderdag inleveren. In mijn hoofd begint het al op maandag te malen. Het schrijven zelf gebeurt meestal op dinsdag. Daarover doe ik maar twee, drie uren. In het slechtste geval, als ik nog geen onderwerp heb, begin ik er pas op woensdag aan. Dan vol ik me wel vreselijk ambetant. Ik knip veel artikelen uit, zowel op de redactie als thuis. Als ik in die voorraad snuffel, krijg ik altijd wel een idee. 't is vaak een kwestie van een paar niet vanzelfsprekende verbanden te leggen."

K OM DE KANT VAN DE UITGEVER TE KIEZEN'

1985 werkt ze voor de uitgeverij Roularta, waar ze vandaag directeur van Weekend Knack is."

"Ik werk voor een weekblad, dus zie ik helaas geregeld het gras voor mijn voeten weggemaaid worden door een collega-columnist van een dagblad. Zo was ik onlangs pissig op Hugo Camps, omdat hij in *De Morgen* met mijn onderwerp aan de haal was. Diezelfde Camps wekte in 2003 mijn boosheid om een andere reden. Hij vond het toen nodig te schrijven over oudere dames die hij op een Antwerps terras had gezien: 'Van hun schaamlippen zou allicht een rokje kunnen worden gemaakt...' Het probleem van het testosteron op de latere leeftijd, nietwaar. Ik vind de columns van Camps vaak heel seksistisch. Terwijl hij in wezen, vermoed ik, het prototype is van de hypergevoelige man. Alleen verbergt hij dat achter een masker van stoer machismo. Vooral als hij het over oudere vrouwen heeft, kan hij ongenadig uit de hoek komen. Dan denk ik: kijk toch eerst zelfs eens in de spiegel, jij bent ook niet zo'n beauty meer! Op zo'n moment kan ik het niet laten hem terug te pakken.

Ook Koen Meulenaere van mijn eigen *Knack* kan er wat van. Je kunt toch niet ontkennen dat hij doorgaans harder is voor vrouwen dan voor mannen? Hoe intelligent Phara de Aguirre, Frieda Van Wijck en Mireille Schreurs ook zijn, in essentie hekelt hij altijd hun vrouw-zijn. Mannen valt hij tenminste aan op andere dingen."

"Toen ik in 1985 bij *Knack* terecht kwam, legde Frank De

Moor me zorgvuldig uit dat het heel belangrijk was binnen die redactie de juiste kant te kiezen. Volgens hem was er een 'sterke' groep, die elke dinsdagmiddag lunchte bij de Joegoslaaf. Daarnaast had je volgens hem een 'zwakke' groep, die dat wekelijkse verlengstuk van de redactievergadering niet bijwoonde.

Mijn keuze was snel gemaakt: ik trok op met de zogenaamd 'zwakke' groep. Daarmee werd bedoeld: Chris De Stoop, Fons de Haas, Gerrit Six, Patrick Duynslaegher... Alsof dat zwakke figuren waren! Nee, het waren gewoon de mannen met het laagste machogehalte. Degenen die niet de behoefte voelden om zichzelf voortdurend op de borst te kloppen. Zij behandelden Griet Schrauwen en mij op een normale manier, wat van veel anderen op de *Knack*-redactie niet kon worden gezegd. Voor hen was *Weekend Knack* 'het zot Marieke' en ons kantoor 'het bureau van de Club Med'. Een waanzinnige houding. En wij tweeën ons maar uitputten in het verdedigen van het bestaansrecht van *Weekend Knack*. Wij maar uitleggen dat we onze sector – de mode en de lifestyle – met dezelfde degelijkheid wilden behandelen als *Knack* dat deed met de Wetstraat. Van Frans Verleyen werd verwacht dat hij in de sluimerende conflicten tussen *Knack* en *Weekend Knack* resoluut knopen doorhakte, maar vaak durfde hij dat niet. Tijdens de eerste redactievergadering in de Tervurenlaan had Verleyen ons trouwens monkelend

Iconen van de Vlaamse journalistiek

laten weten dat het de gewoonte was dat vrouwen die pas aankwamen, in de keuken over de *toile cirée* werden gehaald. Ik denk dat de heren zich nooit echt de omvang van hun machoedrag tegenover ons hebben gerealiseerd.

Het strekt Rik Van Cauwelaert tot eer dat, toen hij het roer overnam, de sfeer anders werd. Hij heeft de redactie fel verjongd en ook voor een groot deel vervrouwelijkt. Bij *Knack* werken nu meerdere vrouwelijke journalisten. Dat hij dit jaar van de benen van Freya Van den Bossche een *Knack*-cover heeft gemaakt... Tja, wat wil je dat ik daarvan zeg? Zijn argument luidde: 'Zij is er zelf mee begonnen.' Oké, daar zit misschien iets van waarheid in, maar ik vond het erover. Zoals nogal wat lezers, heb ik gemerkt aan de reacties. Ach, laten we het erop houden dat het gewoon een laatste stuip trekking was van het *Knack*-machismo van weleer."

"Tom Vandyck, één van mijn twee zonen, woont in Amerika en heeft net als mijn ex-man en ik gekozen voor de journalistiek. Ik vind dat hij goed schrijft, maar ik heb hem in die keuze zeker niet aangemoedigd. Want ik stel jammer genoeg vast dat ons vak aan het ontwaarden is. Journalisten worden slecht betaald, punt. Iemand met schrijftalent kan

veel beter in de reclame gaan werken. Aan het einde van de rit realiseert een mens zich dat. Wie toch tot aan zijn pensionering in de journalistiek blijft, doet dat vanuit een 'met hart en ziel'-houding. In de persbedrijven blijft de waardering daarvoor intussen te gering. *Weekend Knack* betaalt zijn freelancers relatief goed, maar nog te weinig. Neem het van me aan: op mijn stoel heb ik het al dikwijls moeilijk gehad om de kant van de uitgever te kiezen inzake bezoldiging en copyright-toestanden."

"Onderzoek heeft uitgewezen dat *Weekend Knack* door ongeveer evenveel mannen als vrouwen wordt gelezen. De bedoeling van ons blad is in de eerste plaats de mensen 'goesting doen krijgen': om op reis te gaan, om te koken... Daarnaast besteden we ook veel aandacht aan maatschappelijke thema's, zoals relaties en psychologie.

Professioneel ben ik al die jaren intens bezig geweest met mode en design, maar ik heb me eerst serieus moeten inwerken in die materies en mezelf het vocabularium eigen maken. Want 't is niet de normale biotoop van mijn privé-leven: ik ben geen modefreak, ik hecht geen belang aan statussymbolen, ik ben geen mondain type. Voor de marketinglieden die de laatste collectie van Dior of de nieuwste handtas van Vuitton moeten aanprijzen, zal dat ongetwijfeld een kwestie van levensbelang zijn. Voor mij was het alleen maar belangrijk vanwege de nieuws waarde. Omdat mijn persoonlijke prioriteiten elders liggen: bij de mensen die ik graag zie. Mijn kinderen. Mijn vrienden. Geef mij maar die manier van netwerken. Een kring van individuen opbouwen van wie je weet dat ze je onvoorwaardelijk aanvaardden. Het besef dat je bij hen duurzame warmte vindt. Geen betere investering denkbaar dan in dat menselijke kapitaal."

"Toch wil ik zo lang mogelijk proberen te werken. Sinds enige tijd ben ik nog slechts vier dagen per week op de redactie. Iemand van mijn leeftijd met een beetje relativiseringsvermogen ziet in dat het absurd is om tot elke prijs het tempo van jonge springers te willen volgen. Vandaar dat ik zo blij ben dat ik nu bij Roularta op een andere manier bezig mag zijn. Trui Moerkerke heeft de dagelijkse leiding van *Weekend Knack* in handen. Zelf blijf ik mijn wekelijkse column schrijven en help ik mee bij het opstarten van nieuwe concepten. Zo heb ik ontzettend veel plezier beleefd aan de ontstaansgeschiedenis en de groei van *Nest*. De basis van het abonnementenbestand wordt gevormd door de 64.000 leden van de Landelijke Gilden, maar ondertussen zitten we – in Vlaanderen alleen al – aan een verkochte oplage van 115.000 exemplaren. Dat had ik nooit durven voorspellen."

"Op mijn 51ste ben ik vrijmetselaar geworden. Dat heeft een milder mens van me gemaakt. Ik heb geleerd iets langer te zwijgen, ik weeg meer af. Trouwe lezers van mijn columns zouden die evolutie moeten hebben opgemerkt.

Mijn levensmotto is een lang citaat van Schopenhauer: 'Wat iemand voor zichzelf heeft, wat hem in zijn eenzaamheid begeleidt en niemand hem geven en afnemen kan, is veel wezenlijker dan alles wat hij bezit of wat hij is in de ogen van anderen.' Ik zie nogal wat gewezen hoofdredacteuren en ook andere journalisten zich na hun afscheid vastklampen aan de wereld waarin ze ooit een autoriteit waren. Van mij hoeft niemand te verwachten dat ik kunstmatig zulke zijwegen zal bewandelen. De dag dat ik bij Roularta de laatste keer de deur achter me dichttrek, zal er eigenlijk niks veranderen. Dan blijf ik gewoon degene die ik vanbinnen altijd ben geweest."

"Het vrijmetselaarschap heeft van me een milder mens gemaakt." (Foto Maïtrise)

HET LAATSTE NIEUWS VERONTSCHULDIGT ZICH VOOR 'FOUTE BEELDBEWERKING'

Het Laatste Nieuws heeft zich vorige week verontschuldigd voor een "foute beeldbewerking" nadat daarover hevige discussies waren ontstaan op internet. Ondermeer weblogger Patrick De Witte, ofwel (pdw), berichtte begin deze maand over een foto van de jongste Witte Mars in Brussel die op 24 april in de krant had gestaan. Op die foto bleken minstens vijf personen 'gekloond'. De Witte vraagt zich af waarom *Het Laatste Nieuws* de foto aanpaste: er viel namelijk niets te verbergen of te suggereren. "Dit is gratuite grafische manipulatie en nog knullig gedaan ook", aldus (pdw). *Het Laatste Nieuws* zegt dat het gekloon tijdens de beeldbewerking gebeurde: "Door een technische

BRON: HET LAATSTE NIEUWS, 24 APRIL 2006, PAGINA 2

fout werd tijdens deze procedure de kloonstempel ingeschakeld en werd een deel van de foto gekopieerd, waardoor sommige mensen twee keer te zien zijn op het beeld." De krant zegt het gekloon ten zeerste te betreuren en voegt eraan toe dat het nooit de bedoeling was het beeld te vervalsen of de informatie te manipuleren. Patrick De Witte neemt geen genoegen met de uitleg. "Mijn twaalfjarige zoon Benno weet ondertussen dat er MINSTENS vier stappen nodig zijn vooraleer je onderstaand resultaat bekomt", schrijft hij. En verder: "Zo mogelijk nog zieliger dan de uitleg van HLN is de complete stilte hierover op alle andere krantenredacties. Waarom? Omdat ze het allemaal doen." (BV)

Vraag en antwoord

Freelance in bijberoep

Als net afgestudeerde master radio- en televisiejournalist begin ik binnenkort parttime in loondienst te werken als verkeersredacteur. Daarnaast wil ik freelancen als journalist. Hoe zit het met de btw en de sociale zekerheid?

Wie minstens een halftijdse baan heeft, kan daarnaast een zelfstandig bijberoep hebben, maar in principe kan dat niet bij de werkgever waar je al als loontrekkende werkt. Het kan toch op voorwaarde dat de activiteiten als loontrekkende heel duidelijk zijn afgescheiden van het werk als zelfstandige (je zou bijvoorbeeld freelance werken voor de sportredactie van dezelfde werkgever). Voorwaarde twee is dat men met die werkgever ook heel duidelijk een contract heeft dat stelt dat wat men als zelfstandige doet (ook eventuele fouten die men in die hoedanigheid zou kunnen maken) geen gevolgen heeft voor het werk in loondienst.

Wie freelance als schrijvende journalist werkt, heeft geen

btw-nummer nodig voor zover hij/zij werkt met een 'contract van uitgave'. Dat betekent dat men met een uitgever een overeenkomst heeft om regelmatig stukken voor hem te schrijven die deze wil publiceren. In de praktijk vallen de meeste schrijvende freelancers onder die regeling en zijn ze dus niet btw-plichtig. Ook een ondernemingsnummer aanvragen hoeft dan niet. Voldoet men niet aan de voorwaarden van zo'n 'contract van uitgave', dan valt men wel onder de btw-wetgeving en moet men 6 procent btw aanrekenen.

Wie freelance voor audiovisuele media of voor internetsites werkt, is sowieso btw-plichtig (ook hier geldt 6 procent).

Wat de sociale zekerheid betreft: wie *minstens 50 procent in loondienst* werkt (of een ander statuut heeft, zoals dat van werkloze, of 60 procent van een voltijdse leeropdracht in het onderwijs), die is voor zijn journalistiek bijberoep vrijgesteld van aansluiting bij een sociaal verzekeringsfonds en hoeft dus ook geen bijdragen te betalen. Let wel: dat geldt louter voor een journalistiek bijberoep, copywriting valt daar bijvoorbeeld niet onder. (ID)

Zijn videojournalisten journalisten ?

Een korte reactie op de bijdrage van Frank Van Laeken in *De Journalist* van vorige maand. Het is er spijtig genoeg dikwijls aan te zien dat de bijdragen van TV Limburg gemaakt zijn door een videojournalist. De manier waarop je vakantieherinneringen wil filmen en monteren moet je niet gaan overbrengen naar de dagdagelijkse nieuwsfeiten. Waarom moeten trouwens steeds journalisten de technische kant (camera, geluid en montage) van het vak er gaan bijnemen? Wij

technische mensen kunnen met onze ervaring in 80 procent van de gevallen ook aan journalistiek gaan doen. Het beste is nog altijd: schoenmaker blijf bij je leest. Of: journalist hou je bij het vragen stellen en het verwerken van je beeld en geluid, zodat de monteur er iets moois kan van maken.

Frank Toppets, Cameraman - N3004

MAAK DAN ZELF UW GAZET

Een column van Mark Vlaeminck

"De Standaard is toch dát niet."

De uitspraak staat tussen aanhalingstekens en mag dus niet aan mij worden toegeschreven. De gebalde oneliner rolde plots uit de mond van mijn tafelbuur die via onze gastheer had vernomen wat ik deed voor de kost.

Mijn disgenoot was een heuse professor aan een echte universiteit en in zijn vakgebied genoot hij ook buiten het Vlaamse Gewest enig aanzien. En plots zegt zo'n academische kampioen dan: "De Standaard is toch dat niet."

Ik kon de diepzinnige gedachte onmogelijk beamen of ontkennen voor ik precies wist wat 'dat' dan wel mocht betekenen. 'Dat' kan namelijk alles zijn. Ooit werd een luchtvaartmaatschappij DAT genoemd. Maar hoewel de professor de wereld rondvliegt om op wetenschappelijke congressen belangrijke dingen te vertellen, kon ik me toch moeilijk inbeelden dat de hoogleraar wou zeggen dat *De Standaard* geen luchtvaartmaatschappij was.

"Hoe bedoelt u?", repliceerde ik dus. Meer met de intonatie van een vraag om verduidelijking dan wel met het berispende toontje van de afwijzing.

"De Standaard is toch echt niet dát", herhaalde de prof, maar deze keer voegde hij er meteen een verklaring aan toe: "Ik heb een lezersbrief geschreven en de redactie heeft hem niet gepubliceerd."

De vrouw van de ontgoochelde geleerde, die rechtover mij zat, keek in haar soepbord als alibi om niet te moeten tussenkomen in een jeremiade die ze wellicht bij het echtelijke ontbijt al meerdere malen had moeten aanhoren. Ik praat graag over kranten en ik vind het altijd leerzaam te ontdekken waarom iemand een krant juist zo tof vindt dan wel teleurgesteld afhaakt. Dus zei ik aan mijn buurman dat ik uiteraard niet kon weten waarom zijn epistel niet van de persen was gerold, maar dat ik hem wel enige mogelijke verklaringen aan de hand kon doen. Zoals: "De ruimte die wordt voorbehouden aan lezersbrieven is beperkt, en

(Foto Nick Hannes)

dus dringt een strenge selectie zich op." Waarop hij: "Maar mijn brief was echt belangrijk." Ik zei dat ik nog nooit iemand had ontmoet die van zijn eigen lezersbrief vond dat die niet belangrijk was.

Ik heb het geluk gehad zowel voor week- als voor dagbladen te mogen inspringen als de vaste lezersbrievenredacteur met vakantie was. Daar pas leer je nog eens iets. Bijvoorbeeld dat sommige lezers met een maagzweer liever naar de redactie van hun krant schrijven dan op doktersvoorschrift iets te halen in de apotheek. Die doppen hun pen in gal in plaats van in inkt.

De ergste zijn de naamloze brieven. Op *Het Nieuwsblad* kwam er gedurende jaren zeer regelmatig een anonieme brief toe, afgestempeld in Wetteren. Telkens als de schrijver zich ergerde aan een foto of een tekst die naar zijn smaak onzedig was, scheurde hij de desbetreffende pagina

uit de krant, trok er met een rode

viltstift twee stevige strepen door en schreef daarbij in grote boze letters: "Smeerlappen, zijt ge niet beschaamd? Nu is het genoeg geweest. Ik zeg mijn abonnement op."

Geen probleem, alleen was het voor de abonnementendienst nogal moeilijk om uit te vissen wiens abonnement uit het klantenbestand moest worden verwijderd.

"Zo ben ik niet", verdedigde de professor zich. "Ik heb gewoon een belangrijke brief geschreven en ze nemen hem niet op. Ik zal hem nog eens sturen."

Dat heb ik hem afgeraden. Toen ik de lezersbrieven voor mijn rekening nam, kende ik ook van die routineschrijvers die iedere week present waren. Verder dan de papiermand raakten hun inzendingen nooit.

Maar ook die uitleg kon de professor niet tevreden stellen. "Allez, dat ze mijn lezersbrief niet opnemen. *De Standaard* is toch dát niet."

Zijn vrouw had net haar soep uit. Ze legde haar lepel neer en keek haar man aan met een blik die meer zei dan duizend woorden: 'Maak dan zelf uw gazet'.

Onder embargo

Leve het hoger beroep! Het Antwerpse hof van beroep oordeelde einde mei dat zelfstandig journalist **Gust Verwerft**, wiens samenwerkingsovereenkomst met *Zondagsblad* door die laatste eenzijdig werd verbroken, recht heeft op een afscheidsvergoeding van twee keer het afgesproken maandbedrag.

De rechtbank van eerste aanleg kende Verwerft nog een schadevergoeding van 1 maand toe, en uitgeverij Cascade zelf was hiertegen in hoger beroep gegaan. Het hof van beroep heeft de afscheidsvergoeding nu dus verdubbeld.

En het Antwerpse hof van beroep had nog werk op de plank met journalisten de jongste weken. In een conflict tussen de Antwerpse parkinguitbater Apcoa en internetjournalist **Georges Terryn**, had de rechtbank van eerste aanleg die laatste nog bevolen zijn website www.frontpagina.be kortweg te sluiten.

Het hof van beroep heeft die botte censuurmaatregel nu opgeheven, zeggende dat persvrijheid en vrije meningsuiting ook op het internet moeten gelden.

Nog een illustratie van de deugden van het hoger beroep, nu in de sfeer van onze eigen erkenningsprocedure voor beroepsjournalisten. 'Grafisch redacteur' **Evelyne Soenen** van de VUM-kranten is door de Commissie van beroep erkend als beroepsjournaliste.

Eerder oordeelde de Erkenningscommissie-eerste-aanleg dat ze als 'layouter' niét in aanmerking kwam. Maar volgens de Beroepscommissie oefent Evelyne haar werk wel degelijk met zoveel zelfstandigheid en creativiteit uit dat ze de titel 'beroepsjournalist' verdient. Een leuk precedent voor vele andere layouters/grafisch redacteurs.

Ook cameraman **Yves Trevalet** van de Franse televisiezender TF1 rekent intussen op de weldaden van het hoger beroep. In januari 2003 volgde Trevalet een Luikse anti-banditisme-politieploeg voor het TF1-programma 'Appels d'urgence'. Enkele politiemannen namen de journalist per abuis voor een bandiet en raakten hem met twee kogels.

Cameraman Trevalet is tot vandaag werkonbekwaam, maar medio mei stelde de Luikse raadkamer de betrokken politieagenten buiten vervolging. Het hof van beroep bekijkt de zaak nu opnieuw.

Van ons heengegaan: **Jan Prenen**. Hij werd 72 en was al lange tijd ziek. 'Jeanke' was gedurende 43 jaar fotojournalist bij *Gazet van Antwerpen*, maar bleef zich lang na zijn pensionering inzetten voor het persfotografenvak.

API viert op zaterdag 24 juni zijn dertigste verjaardag. De *Association de la Presse Internationale* verenigt alle buitenlandse journalisten die in Brussel actief zijn, vooral om de Europese Unie en de NAVO te verslaan. API groepeerde intussen meer dan duizend leden.

Het jubileum wordt gevierd met een feest in de Concert Noble, Aarlenstraat 82 te Brussel. Inlichtingen en reservering op telefoonnummer 02/235.22.24.

Over het nieuwe beheerscontract tussen de Vlaamse regering en de **VRT** heeft u elders al vanillas gelezen. Bij de VRT zelf vinden ze het ondermeer bijzonder spijtig dat de nieuwsdienst uitgesloten wordt van een digitale toekomst. "En dat terwijl nieuws en informatie toch de essentiële opdracht van de openbare omroep uitmaken", aldus topman Tony Mary.

Dat gebeurt uitgerekend op het moment dat **VTM** haar nochtans wijd en zijd gewaardeerde politieke debatprogramma Polspoel

& Desmet heeft afgevoerd. Beide journalisten steken hun afkeer over wat een "sluipmoord" wordt genoemd niet onder stoelen of banken.

Guy Polspoel (60) heeft gelukkig nog het WK Voetbal in Duitsland achter de hand om zijn zinnen te verzetten.

Wie minder tevreden is met de media-aandacht voor het WK Voetbal, is sp.a-voorzitter **Johan Vande Lanotte**. Hij neemt het niet dat de VRT-radio nauwelijks rechtstreeks berichtte over de nochtans superspannende basketbalfinale tussen Oostende en Bergen.

Vande Lanotte had geweigerd de verplaatsing van 'zijn' Oostende naar Bergen mee te maken uit bijgeloof – de zeven keren dat hij met Oostende mee op verplaatsing was gegaan werd er verloren. De VRT-radio moest dus soelaas bieden, maar helaas. Vande Lanotte pleegde dan maar een boos telefoontje met VRT-topman Tony Mary in persoon.

Geert Dewaele, een van de VTM-journalisten die daar moesten afvloeien in het kader van de herstructurering, is aan de slag gegaan bij Kanaal Z.

Ondertussen flirt *Het Laatste Nieuws* met de onwettigheid door in zijn editie van 1 juni de volledige naam en niet-geanonimiseerde foto's te publiceren van de 17-jarige **Poolse zigeuner** die verdacht wordt van de mp3-moord op Joe Van Holsbeeck. Minderjarige verdachten mogen volgens de strafwet niet worden geïdentificeerd.

En herinnert u zich nog de foto's van **Marc Dutroux** in zijn cel, die in maart 2004 prominent in *La Libre Match* werden gepubliceerd? Het parket van Aarlen heeft zopas twee jaar cel met uitstel gevorderd tegen de cipier die ervan beschuldigd wordt de foto's te hebben gemaakt en aan het magazine te hebben verkocht. Uitspraak op 21 juni.

Reporter Tom Cochez wees in *De Morgen* van 3 juni op de opmerkelijk royale aandacht die het maandblad *Menzo* tegenwoordig pleegt te geven aan figuren van het **Vlaams Belang**. Tussen het vrouwelijk schoon en de moto's door mochten Filip Dewinter, Gerolf Annemans, Frank Vanhecke, Jurgen Verstrepen en Marie-Rose Morel zich de voorbije maanden verheugen in paginabrede belangstelling.

Manager-hoofdredacteur van *Menzo* is Dirk Melkebeek, die eerder tevergeefs het 'nieuw rechts weekblad' Punt trachtte te lanceren. Freelance medewerker Michaël Vandamme sleet zijn studentenjaren bij het rechtsextremistische NSV.

OPROEP

Is er op uw redactie een journalist die tussen 1 juli 2005 en 30 juni 2006 een artikel of reeks heeft gepubliceerd waarin een 'Noord-Zuid' verhaal wordt gebracht? Aarzel dan niet en stuur dit zo vlug mogelijk naar:

het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking
t.a.v. Freddy Colson, North Plaza B
Koning Albert II laan 7B
1210 Brussel

Misschien sleept de auteur de Vlaamse persprijs van 5000 euro in de wacht.
De einddatum voor indiening
- 15 juli - nadert!

VLAAMSE NOORD-ZUID PERSPRIJS

Welke invloed hebben media op het versterken van het draagvlak voor ontwikkelings-samenwerking? Zijn de media geschikte instrumenten om het draagvlak voor internationale samenwerking en duurzame ontwikkeling te vergroten? Het staat buiten kijf dat de media een belangrijke rol spelen in de berichtgeving over de Noord-Zuid problematiek. Verschillende activiteiten naar aanleiding van de tsunami in Azië toonden heel duidelijk dit belang aan. De generositeit van de bevolking werd mede bewerkstelligd door de woorden en beelden uit het gebied dat getroffen werd door de aardbeving. Media hebben dus zeker wel een invloed op brede lagen van de bevolking. Vaak is er echter in de media weinig aandacht voor de Noord-Zuid problematiek.

De Vlaamse overheid wil het debat omtrent de rol van de media in ontwikkelingssamenwerking, in de sensibilisatie over de Noord-Zuid problematiek, onder de aandacht brengen door het uitreiken van een persprijs.

Met deze persprijs, de Noord-Zuid persprijs, wil de Vlaamse overheid enerzijds de media aanmoedigen om meer aandacht te besteden aan de Noord-Zuid problematiek en anderzijds de interesse bij brede lagen van de bevolking voor de Noord-Zuid problematiek vergroten.

Jaarlijks wil de Vlaamse overheid deze prijs uitreiken voor geschreven publicaties. Het gaat hier meer bepaald over publicaties die inzicht geven in ontwikkelingsprocessen in landen uit het Zuiden of die betrekking hebben op Noord-Zuid verhoudingen in bredere zin. De jury zal een auteur voordragen die één artikel of een artikelenreeks heeft geschreven. De overhandiging van de persprijs zal gebeuren op 4 september 2006 tijdens een infosessie over de Vlaamse Noord-Zuid werking.

De journalistieke aanpak en originaliteit enerzijds, en de informatiewaarde en relevantie anderzijds zijn kernelementen bij de

beoordeling van de artikels door de jury. Het te beoordelen werk dient gepubliceerd te zijn in een Nederlandstalige krant, weekblad, maandblad, ... verkrijgbaar in Vlaanderen. Gespecialiseerde tijdschriften zoals Mo*magazine, Internationale Spectator, ... komen niet in aanmerking omdat sensibilisatie naar een minder geïnformeerd publiek een centrale doelstelling is.

Artikels kunnen worden voorgedragen door elke geïnteresseerde. Dat kan een organisatie zijn, een individu, een lid van de jury of de administratie bevoegd voor Buitenlands Beleid.

Een onafhankelijke jury beoordeelt de inzendingen.

Het volledige reglement en het inschrijvingsformulier kunt u downloaden op de website www.vlaanderen.be/ontwikkelingssamenwerking.